

Düşünce Özgürlüğü Bildirgesi

Bu Bildirge, Türk Kütüphaneciler Derneği (TKD) Düşünce Özgürlüğü Grubu tarafından hazırlanmış ve TKD Genel Yönetim Kurulu kararı ile 22 Şubat 2008 tarihinde kabul edilmiştir.

Vazgeçilmez insan haklarından biri olan ve demokrasinin temeli sayılan düşünce özgürlüğü, kişilerin her türlü düşünceye erişme ve düşüncelerini açıklama hakkıdır. Bu özgürlük, aynı zamanda, bilgi hizmetlerinde çekirdek bir kavram olup, bilgi merkezlerinin (kütüphane, arşiv, dokümantasyon merkezi vb.) önemli varlık koşullarından biridir.

TKD, *Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Avrupa Konseyi İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi*, aynı Kuruluş tarafından ilan edilen *İfade ve Bilgi Özgürlüğü Bildirgesi, IFLA (Uluslararası Kütüphane Dernekleri ve Kuruluşları Federasyonu) Düşünce Özgürlüğü Bildirgesi* ve *TKD Mesleki Ahlak İlkeleri*'nde belirtildiği biçimiyle düşünce özgürlüğünü savunur, destekler ve geliştirmek için aşağıdaki ilkeleri benimser.

- 1. Bilgi merkezleri, politika geliştirme ve uygulamada düşünce özgürlüğü odaklı yaklaşımları benimsemelidir.**
- 2. Çağdaş bir toplumda, bireylerin, her türlü bilgiye eşit ve özgürce erişim hakkı vardır. Bilgi merkezleri, bu hakkın en iyi biçimde kullanılmasına olanak ve fırsat sağlar. Kişilerin, bilgi merkezlerindeki düşünce ürünlerinden yararlanmaları politik, dinsel, ulusal, ahlaki, ticari, ırksal, etnik köken, cinsiyet ve benzeri nedenlerle engellenemez.**
- 3. Bilgi merkezleri, toplumsal sorumlulukları gereği bütün düşüncelerin açıklanması, yayımlanması ve kütüphanelerde yararlanmaya sunulmasından yana tavır alır, sansüre karşı çıkar ve bu konuda ilgili diğer kişi ve kuruluşlarla işbirliği yapar.**
- 4. Bilgi merkezlerine kaynak seçimi, kişisel tercihlere göre yapılmamalı, mesleki ilkeler çerçevesinde gerçekleştirilmelidir. Bilgi kaynakları, içeriğinden, yazarı ya da yayıncısının düşünce, inanç veya görüşünden dolayı dışlanmamalıdır.**
- 5. Bilgi merkezi çalışanları, teknik işlemler ve kullanıcı hizmetlerinde sansür olarak kabul edilen, bilgi kaynaklarına erişimi engelleyici veya kısıtlayıcı davranış ve uygulamalardan kaçınırlar.**
- 6. Bilgi merkezleri, amaç ve işlevleri doğrultusunda sergi ve toplantı salonu gibi olanaklarını gereksinim duyan kişi ve gruplara ayırımı gözetmeksizin sunar.**
- 7. Bilgi merkezi çalışanları, TKD Düşünce Özgürlüğü Bildirgesi'nde yer alan ilkelere uygun davranmalıdırlar. Onlar, bundan dolayı haksız işlem ve uygulamalarla karşı karşıya bırakılmaz ve yöneticileri tarafından aykırı davranmaya zorlanamazlar.**
- 8. Bilgi merkezlerinde kullanıcıların özel yaşam gizliliğine saygı duyulur. Bu nedenle, kullanıcıların kimliği ve yararlandığı bilgi kaynakları üçüncü kişilere açıklanmaz.**

Belirlenen ilkeler, çağdaş gelişmelere koşut olarak geliştirilerek uygulanabildiği ölçüde, bilgi merkezlerinin gerçek işlevlerini yerine getirmelerine yardımcı olacak ve toplumun demokrasiyi içselleştirerek yaşamasına katkı sağlayacaktır.

